

บทที่ ๒

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของการอนุบาลศึกษา

เฟรเดริก ฟร็อบเอล (Friedrich Froebel) นักการศึกษาชาวเยอรมัน ได้รับเกียรติยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการอนุบาลศึกษา ฟร็อบเอลเคยศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยเจนา และ โรงเรียนของเพสตาลอสซี (University of Jena and Pestalozzi School) ที่เมืองเยียคุน (Yverdon) ได้ทราบแนวความคิดการจัดการศึกษาของเพสตาลอสซี^๒ ได้แก่ พัฒนาการคุณสมบัติต่าง ๆ ในตัวของเด็กให้กลมกลืนกัน (harmonious development) ชั้นแรกคือ เตรียมเด็กเพื่อให้เป็นคนที่มีการศึกษา ให้เป็นพลเมืองดี ซึ่งฟร็อบเอลมีความเห็นว่าระยะเริ่มแรกของชีวิตเป็นระยะที่มีความสำคัญ การให้การศึกษาแก่เด็กในระยะนี้จึงควรทำอย่างระมัดระวัง ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๓๗๘ เมื่อ ฟร็อบเอลได้เป็นผู้จัดการสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ณ เมืองเบิร์กดอร์ฟ (Burgdorf) ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ จึงได้ทดลองใช้วิธีสอนเด็กที่ตนคิดขึ้น โดยให้เล่น ร้องเพลง และทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการพัฒนาการไปตามธรรมชาติของเด็ก ซึ่งประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ต่อมาปี พ.ศ. ๒๓๘๐ ฟร็อบเอลจึงจัดตั้งโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) ขึ้นเป็นแห่ง

^๑ Nina C. Vandewalker, "Kindergarten," Encyclopaedia Britannica 13(1958) : 384.

^๒ วิภาวี ประพันธ์โยธิน และสุรินทร์ สรสิริ, "ประวัติการศึกษาคน ๓ ประวัติการศึกษาประเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือจนถึงสมัยปัจจุบัน," ตำราวิชาครูประกาศนียบัตรครูมัธยม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๖), หน้า ๓๐๑.

แรก ณ เมืองบลังเคนเบิร์ก (Blankenburg) ประเทศเยอรมัน เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กอายุ ๔ - ๖ ปี วิธีการสอนของฟรอมเบลจึงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น นักการศึกษาประเทศใกล้เคียงในยุโรปได้ เดินทางเข้าไปศึกษาถึงวิธีดำเนินงานโรงเรียนอนุบาลของฟรอมเบลและบารอนเนส เบอร์ทา บูลอว์ เวนด์เฮาเซน (Baroness Bertha von Marenholtz - Bülow - Wendhausen) คิษย์ของฟรอมเบล เป็นผู้เผยแพร่วิธีการจัดอนุบาลศึกษาในแบบของฟรอมเบล ไปตามประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ ฮอลันดา และเบลเยียม

ในประเทศอังกฤษ นางรองเจ (Mrs. Ronge) ได้ทดลองจัดโรงเรียนอนุบาลสาธิตขึ้นที่ ปรินส์ อัลเบิร์ต เอกโพซิชัน (Prince Albert's Exposition) ในกรุงลอนดอน ต่อมา เอลินเนอร์ ฮาเวิร์ท (Elenore Hurwart) ได้ตั้งสหภาพโรงเรียนอนุบาลนานาชาติ (International Kindergarten Union) และ อะเดเล โปรตุกอล (Adele von Prortugall) ตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นที่แมนเชสเตอร์

ในสหรัฐอเมริกา นั้น พ.ศ. ๒๓๘๘ คาร์ล ชูร์ (Mrs. Carl Schurz) เป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลที่ใช้ภาษาเยอรมันขึ้นเป็นแห่งแรก ที่เมือง วอเตอร์เทว

^๑ Alfred Lawrence Hall-Quest, "Kindergarten" Collier's Encyclopedia 14(1963) : 83.

^๒ วิภาวี ประพันธ์โยธิน และ สุรินทร์ สรสิริ, ประวัติการศึกษาตอน ๓ ประวัติการศึกษาประเทศภาคตะวันตกสมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน, ตำราวิชาศึกษาศาสตร์ นิตยภัตครุภัณฑ์, หน้า ๓๔๘.

^๓ Hall-Quest, "Kindergarten," Collier's Encyclopedia 14 : 83

และปี พ.ศ. ๒๔๐๓ อลิซเบท เพียร์บอดี้ (Miss Elizabeth Peabody) ได้ตั้งโรงเรียนอนุบาลที่ใช้ภาษาอังกฤษขึ้น ที่เมืองบอสตัน นับตั้งแต่การอนุบาลศึกษาได้แพร่หลายเข้าไปในสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๘ แล้ว อัครการขยายตัวของโรงเรียนอนุบาลได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ ปี พ.ศ. ๒๔๒๓ มีโรงเรียนอนุบาล ๓๐๐ แห่ง เมื่อถึง พ.ศ. ๒๔๘๕ มีโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ๑๐,๐๐๐ แห่ง และของเอกชน ๒,๐๐๐ แห่ง ปี พ.ศ. ๒๔๓๕ มีการจัดตั้งสมาคมการศึกษาของเด็ก (Association for Childhood Education, International) และ พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้จัดตั้งสหภาพโรงเรียนอนุบาลนานาชาติ (International Kindergarten Union) ขึ้น

สำหรับในประเทศไทยนั้นการอนุบาลศึกษาได้เผยแพร่เข้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏใน โครงการศึกษา พ.ศ. ๒๔๔๑^๑ ลำดับชั้นการศึกษาสามัญเป็น

๑. การเล่าเรียนเบื้องต้นแรก (มูลศึกษา)
๒. การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา)
๓. การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา)
๔. การเล่าเรียนเบื้องต้นสูง (อุดมศึกษา)

โรงเรียนมูลศึกษาเบื้องต้นแรก แบ่งเป็น กินเคอคาเตน (Kindergarten) โรงเรียนบูรพท และโรงเรียน ก. ช มโน ซึ่งรับเด็กอายุภายใน ๗ ขวบ เข้าเรียน และในพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๖๑^๒ มาตรา ๒๗ ระบุว่า โรงเรียน

^๑กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๕๐๓ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๓), หน้า ๑๑๕ - ๑๑๖.

^๒"พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๖๑," ราชกิจจานุเบกษา, ๓๕ (๕ มิถุนายน ๒๕๑๖), ๑๑๐.

อนุบาลเป็นโรงเรียนที่มุ่งประสงค์เอาการเลี้ยงดูเด็กอ่อน ๆ เป็นใหญ่ และสอน
เด็กให้เรียนรู้อ่านรู้เขียน นับ ไปพลางในระหว่างเวลานั้นด้วย

นักการศึกษาที่สำคัญคนหนึ่งของไทยได้สังเกตเห็นความสำคัญของการอนุบาล
ศึกษาอยู่มาก คือ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
เสนาบดีกระทรวงธรรมการ (พ.ศ. ๒๔๕๘ - ๒๔๖๕ และ พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๔๗๖)
ได้เคยดำริไว้ว่า เด็กที่มีอายุ ๓ ถึง ๗ ปี ควรจะได้รับการส่งเสริมให้มีความ
สามารถ มีความเจริญทางร่างกายและทางใจด้วย และควรจัดให้มี Kinder-
garten สำหรับเด็กที่ก่อนจะมีอายุถึงเกณฑ์บังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เพื่อ
ให้เด็กเล็ก ๆ ได้รับการอบรมตามประเพณีของประชาคม

โรงเรียนอนุบาลแห่งแรกในประเทศไทยนั้น เอกชนเป็นผู้จัดตั้งขึ้นที่
โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง^๒ โดยแหม่มโคลด์ (Miss Edna Sana Cold) ได้
ส่งเสริมให้นักเรียนไทยไปศึกษาวิชาอนุบาลตามแบบของฟรอมเบล ที่ประเทศสหรัฐ
อเมริกา มีครูอรุณ^๓ (ต่อมาได้เป็นคุณหญิงเมธาธิบดี) เป็นคนไทยคนแรกที่สามารถ
วิชาครูอนุบาลจากสหรัฐอเมริกา และได้กลับมาเปิดแผนกสอนเด็กอนุบาลขึ้นอีกแผนก

^๑ พงษ์อินทร์ ศุขจร, นิ่มนวล ทศวัฒน์ และสุรินทร์ สรสิริ, วิชาครูตอน ๔
ประวัติการศึกษาไทยประวัติการศึกษาภาคตะวันออก (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
๒๕๑๑), หน้า ๑๕๘.

^๒ ตาค ประทีปะเสน, โรงเรียนกุลสตรีวังหลังกับแหม่มโคลด์ (พระนคร :
โรงพิมพ์ ร.รัตนะ, ๒๔๕๑), หน้า ๑๕.

^๓ สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์, ประวัติการโรงเรียนราษฎร์และทำเนียบ
โรงเรียนราษฎร์ (พระนคร : มงคลการพิมพ์, ๒๕๐๕), หน้า ๖๘.

หนึ่งในโรงเรียนนี้ โดยสอนเด็กอายุ ๓ - ๖ ขวบ มีครูช่วยสอนหรืออีกนัยหนึ่ง พี่เลี้ยงเด็กด้วย ต้องดูแลตั้งแต่การรับประทานอาหาร คอยดัดแปลงกิจวิญญ์และนิสัยของเด็ก ตัวครูเองก็ต้องคอยระมัดระวังกิจวิญญ์ท่าทางและคำพูด ทั้งต้องแสดงเป็นแบบอย่างที่ดี จะชี้แจงสิ่งใดก็ต้องให้เด็กเข้าใจชัดเจน เป็นการเรียนแกลมเล่นเสมอไป เพื่อให้เด็กได้นึกสนุกและได้คิดทำสิ่งอื่น ๆ ด้วยสมองเล็ก ๆ ของเขา จะใช้อาญาไม่ได้

พ.ศ. ๒๔๖๖ ม.จ.หญิง พิจิตรจิราภา^๑ ได้ทรงตั้งแผนกอนุบาลขึ้นในโรงเรียนราชินี โดยทรงปรับปรุงวิธีการสอนและการอบรมเด็กขึ้นใหม่ด้วยพระองค์เอง ยึดแนว มอนเตสซอรี (Dr. Maria Montessori) และฟร็อบเอล (Friedrich Froebel) เป็นหลัก มุ่งสอนให้เด็กหัดช่วยตัวเองได้ และมีการผ่อนรับแบบไทยด้วย ทั้งนี้เพื่อจะเพาะนิสัยเด็กให้นิยมในศิลปประจำชาติ ละครุฑเล็กของโรงเรียนราชินีแผนกอนุบาลนี้ได้เคยแสดงในงานต่าง ๆ หลายครั้ง ได้รับความชมเชยจากมหาชนเป็นอันมาก ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาช้านานแล้ว

พ.ศ. ๒๔๘๓ รัฐบาลได้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ^๒ ขึ้น นับเป็นโรงเรียนอนุบาลของรัฐแห่งแรก สร้างขึ้นโดยทุนของ นางสาวละออ หลิมแข่งได้ ซึ่งถึงแก่กรรมและได้ทิ้งมรดกให้กระทรวงศึกษาธิการจัดการบำรุงการศึกษา

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๓.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการฝึกหัดครู, "การอนุบาลศึกษาและประวัติการฝึกหัดครูอนุบาล," ใน เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ ๔๑ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๐), หน้า ๑๐๑.

สำหรับการอนุบาลศึกษาของไทยในปัจจุบันนั้น ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
 ระยะเวลา ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔^๑ ส่วนการศึกษาอนุบาลนั้นรัฐจะไม่เข้าดำเนินการ
 เอง แต่จะกำหนดระเบียบในการจัดการศึกษาอนุบาลให้เป็นประโยชน์ต่อการ
 ศึกษายิ่งขึ้น โรงเรียนรัฐบาลจะไม่ขยายปริมาณนักเรียนในระดับอนุบาล แต่คาด
 ว่าในปีสุดท้ายของแผนพัฒนา โรงเรียนเอกชนจะขยายการรับนักเรียนอนุบาลเพิ่ม
 ขึ้นจากปี ๒๕๑๕ ประมาณ ๑๕๗,๑๖๖ คน หรือ ร้อยละ ๒๗.๘๘ ดังนั้นเมื่อพิจารณา
 จากแผนการศึกษาแห่งชาติระยะเวลา ๔ แล้ว แนวโน้มในการจัดการศึกษาอนุบาลจึง
 ตกเป็นหน้าที่ของเอกชนมากกว่าที่รัฐบาลจะจัดเอง

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ ในสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมิน
 โรงเรียนมัธยมศึกษา^๒ (The Nation Study of Secondary School Evaluative)
 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาลักษณะที่ดีของโรงเรียนมัธยมศึกษาและสร้างเครื่องมือใน
 การประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบประเมินโรงเรียนนี้สร้างขึ้นตามปรัชญาการ
 ศึกษาและวัตถุประสงค์การจัดมัธยมศึกษา ใช้ประเมินคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีรายงานผลการประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษา

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๒๐), หน้า ๓๑ - ๓๒.

^๒ National Study of Secondary School Evaluation, Evaluative Criteria, 4th ed. (Washington, D.C. : National Study of Secondary School Evaluation, 1969), pp. 3 - 10.

ครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ จากผลการประเมินครั้งแรกได้ปรับปรุงแบบประเมิน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและใช้ในการประเมินคุณภาพโรงเรียนครั้งต่อไป ได้รายงาน ผลการประเมินครั้งที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ครั้งที่ ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ และการปรับปรุงแบบประเมินครั้งที่ ๔ ได้รายงานผลการประเมิน ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งในแบบ ประเมินผลโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกครั้งจะประกอบด้วย การประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

๑. คู่มือการประเมิน (Manual)
๒. โรงเรียนและชุมชน (School and Community)
๓. ปรัชญาการศึกษาและวัตถุประสงค์ทางการศึกษา (Philosophy and Objectives)
๔. หลักสูตร (Curriculum) มีหลักสูตรวิชาการต่าง ๆ คือ
 - ๔.๑ เกษตรกรรม (Agriculture)
 - ๔.๒ ศิลปศึกษา (Art including Crafts)
 - ๔.๓ ธุรกิจศึกษา (Business Education)
 - ๔.๔ การกระจายการศึกษา (Distributive Education)
 - ๔.๕ กฎการจราจรและการขับขี่ (Driver and Traffic Safety Education)
 - ๔.๖ ภาษาอังกฤษ (English)
 - ๔.๗ ภาษาต่างประเทศ (Foreign Languages)
 - ๔.๘ สุขศึกษา (Health Education)
 - ๔.๙ เศรษฐศาสตร์ (Home Economics)
 - ๔.๑๐ ศิลปอุตสาหกรรม (Industrial Arts)
 - ๔.๑๑ คณิตศาสตร์ (Mathematics)
 - ๔.๑๒ ดนตรี (Music)
 - ๔.๑๓ พลศึกษา (Physical Education)

- ๔.๑๔ ศาสนา (Religion)
- ๔.๑๕ วิทยาศาสตร์ (Science)
- ๔.๑๖ สังคมศึกษา (Social Study)
- ๔.๑๗ การศึกษาพิเศษ (Special Education)
- ๔.๑๘ การค้าและอุตสาหกรรม (Trade, Technical and Industrial Education)
- ๕. โปรแกรมกิจกรรมนักเรียน (Student Activities Program)
- ๖. บริการสื่อสารทางการศึกษา หอสมุด และเทคโนโลยีทางการศึกษา (Educational Media Services - Library and Audio-Visual)
- ๗. บริการแนะแนว (Guidance Services)
- ๘. สวัสดิการในโรงเรียน (School Facilities)
- ๙. การบริหารงานโรงเรียน (School Staff and Administration)
- ๑๐. คณะกรรมการประเมินโรงเรียน (Individual Staff Member)

ลักษณะของแบบประเมินคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา นี้ จะประกอบด้วยข้อกระทง ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อที่ ๒ - ๕ แต่ละข้อกระทงประกอบด้วยข้อความที่ต้องการประเมิน และตัวเลือกในการประเมินซึ่งแบ่งเป็น ๕ ระดับ ให้ผู้ประเมินเลือกให้ตรงกับลักษณะที่เป็นจริงของโรงเรียนที่ถูกประเมิน ผู้ประเมินคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา นี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการภายในโรงเรียน ๑ ชุด และคณะกรรมการประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษา ๑ ชุด ซึ่งจะทำการประเมินคุณภาพโรงเรียนทุก ๆ ๑๐ ปี

โรดริกซ์ (Rodriguez, 1961) ได้ทำการศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนการจัดอนุบาลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์ โดยดำเนินการดังนี้

๑. ศึกษาวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนสิ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในฟิลิปปินส์
๒. ศึกษาสิ่งที่กำหนดไว้หรือสิ่งที่ต้องการเกี่ยวกับการศึกษาอนุบาลของชาวฟิลิปปินส์ และรวบรวมลักษณะพิเศษของเด็กมาศึกษา
๓. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการจัดอนุบาลศึกษาของรัฐบาลฟิลิปปินส์
๔. ศึกษาถึงความต้องการที่จะเข้าศึกษาในระดับอนุบาลศึกษา
๕. ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบิดามารดาและเด็กในท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาเรื่อง ครู และผู้ดูแลเด็กอนุบาล
๖. ศึกษาถึงวิธีการอบรมเลี้ยงเด็กเล็กในสหรัฐอเมริกา จากเอกสารการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
๗. ศึกษาถึงมาตรฐานที่ดีในการจัดอนุบาลศึกษาในสหรัฐอเมริกา และจัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับเด็ก
๘. หาขอบเขตของอนุบาลศึกษาที่ดีในสหรัฐอเมริกา
๙. วางวัตถุประสงค์ของแผนการจัดอนุบาลศึกษาในฟิลิปปินส์

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ขอเสนอแนะ คือ

๑. คำนึงหลักสูตรและการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์

000793

Maria Esperanza Rodriguez, "A Proposed Program of Kindergarten Education for the Phillipine Public Schools
Disseration Abstracts 23(1962) : 497.

๒. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรมีความสัมพันธ์กัน
อย่างใกล้ชิด
๓. ด้านขอบเขตการสอนและวิธีการสอน การสอนแต่ละวันควรมี
ความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน ควรมีอุปกรณ์ประกอบการสอนที่เหมาะสม
กับความเข้าใจของนักเรียน และครูควรเป็นผู้ที่มีวุฒิทางการสอน
อนุบาลศึกษาโดยเฉพาะ

คาร์มัดจี (S. Darmadji, 1971) ได้ศึกษาถึงความก้าวหน้าของ
การจัดอนุบาลศึกษาในอินโดนีเซีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ - พ.ศ. ๒๕๑๔ และได้
ทราบถึงปัญหาของการจัดอนุบาลศึกษา ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ
<u>ด้านเศรษฐกิจและสังคม</u>	
๑. มีวิธีการอย่างไรที่จะให้ผู้ นำทางสังคม มีทัศนคติที่ดีและ เห็นคุณค่าของการอนุบาลศึกษา	ผู้บริหารระดับสูงของรัฐบาลไม่มีเวลา เพียงพอที่จะเอาใจใส่ต่อการพัฒนาการ อนุบาลศึกษา
๒. ทำอย่างไรจึงจะให้พัฒนาการทาง อนุบาลศึกษาในอินโดนีเซียเป็นไป ตามแผนการศึกษาอนุบาลนานาชาติ ระยะ ๕ ปี (Pre-School Education)	การศึกษามักจะถูกพิจารณาในแง่ที่เสี่ยง ต่อการลงทุน เพราะให้ผลตอบแทนที่ช้า

^๑ S. Darmadji, "Pre-School Education in Indonesia,"
Education in Asia 6 (September 1974) : 20 - 23.

ปัญหา	สาเหตุ
<p>in the National Five Yeas Plan)</p> <p>๓. ทำอย่างไรจึงจะจัดการศึกษา ระดับอนุบาลให้แก่เด็กอย่าง ทั่วถึง</p>	<p>ฐานะทางการ เศรษฐกิจของครอบครัว และชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิด สิทธิพิเศษของการเข้ารับการศึกษาใน ระดับนี้</p>

ด้านการบริหาร

<p>๑. ทำอย่างไรจึงจะให้การ
บริหารงานด้านอนุบาลศึกษา
ของรัฐบาลเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการ อนุบาลศึกษา
ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับงบประมาณและบุคคล</p>
<p>๒. ทำอย่างไรจึงจะปรับปรุงระบบ
การบริหารงานโรงเรียนอนุบาล
ศึกษาให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว</p>	<p>ประเพณี ระเบียบของสังคม และระบบการ
บริหารการศึกษา ระดับประถม มักมีอิ
ต่อบรรบบการ จัดอนุบาลศึกษา</p>
<p>๓. ทำอย่างไรสมาคมอนุบาล
ศึกษา และสมาคมครูอนุบาล
จึงจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
ได้ในอนาคต</p>	<p>ประเพณีของสังคมไม่เอื้ออำนวยต่อพัฒนา
การใหม่ ๆ</p>

ปัญหา	สาเหตุ
๔. ทำอย่างไรจึงจะให้มีการส่งเสริมครูอนุบาล และมีการจ่ายเงินเดือนครู ตรงต่อเวลา เพื่อให้ครูเกิดกำลังใจและความกระตือรือร้นที่จะทำงาน	เท่าที่ปรากฏนั้น ระบบราชการไม่สามารถทำให้ครูสนใจต่อการสอนระดับอนุบาลได้

คำถามครูผู้สอน

๑. ทำอย่างไรให้ผู้สำเร็จการศึกษา ระดับวิชาชีพชั้นสูงหรือมหาวิทยาลัย จึงจะให้ความสนใจการพัฒนาการศึกษาของเด็กเล็ก	การอนุบาลศึกษายังคงถูกมองในแง่ที่เป็นการสอนแบบง่าย ๆ คือ ให้เล่น ร้องเพลง และทำกิจกรรมต่าง ๆ
๒. ทำอย่างไรจึงจะทำให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการเตรียมการสอนล่วงหน้า	ครูผู้สอนยังคงเห็นว่าการสอนระดับอนุบาลเป็นของง่าย ไม่จำเป็นต้องเตรียมการสอนล่วงหน้า
๓. ทำอย่างไรการศึกษาในระดับอนุบาลศึกษาและประถมศึกษาจึงจะมีความต่อเนื่องกัน	วิธีการสอนระดับประถมศึกษาเป็นแบบเก่า และวิธีการสอนระดับอนุบาลศึกษาเป็นใหม่ จึงเกิดช่องว่างระหว่างการศึกษา ๒ ระดับขึ้น

มาร์นี รามจี (Marni T. Ramji, 1972) ได้ศึกษามีปัญหาการจ้ดอนุบาล
ศึกษา และสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินโรงเรียนอนุบาลศึกษาชั้น แบ่งเป็น ๓ ภาค
คือ

ภาคที่ ๑ ประวัติความเป็นมาของการอนุบาลศึกษาในอินเดีย เรื่องสำคัญ
ที่เน้นในภาคนี้ ได้แก่ สุขอนามัย โภชนาการ และการศึกษา
ของเด็ก

ภาคที่ ๒ คู่มือการใช้แบบประเมินโรงเรียนอนุบาล

ภาคที่ ๓ แบบประเมินโรงเรียนอนุบาล

มาร์นี รามจี ได้เสนอแนะผู้ที่ควบคุมดูแลการอนุบาลศึกษา และผู้ใช้แบบประเมิน
โรงเรียนอนุบาลศึกษา ดังนี้

๑. แนะนำครูให้เลือกและจัดกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสมกับความสนใจ
และวัยของเด็ก
๒. ประเมินผลค่านการดูแลรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน
๓. ตั้งหน่วยประสานงานระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง รัฐบาล สมาคม
และชุมชนต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสวัสดิภาพของเด็ก

แบบประเมินนี้ครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ คือ อาคารสถานที่ ครู นักเรียน การจัด
กิจกรรมของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง และฐานะทางการเงิน
ของโรงเรียน การประเมินแต่ละหัวข้อจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับสูงกว่า-
ค่าเฉลี่ย ปานกลาง ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (above average, average, below-average)
แบบประเมินนี้จะให้ผู้ควบคุมดูแลการจ้ดอนุบาลศึกษาเป็นผู้ประเมิน

เกสตัน (Gaston Mialaret, 1972) ได้ทำการสำรวจการจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนของประเทศที่เป็นสมาชิกของยูเนสโก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนของประเทศต่าง ๆ โดยวิธีการส่งแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามในหัวข้อต่าง ๆ คือ

๑. เรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโรงเรียนอนุบาลภายในประเทศ เช่น จำนวนโรงเรียน อาคารสถานที่ และฐานะทางการเงินของโรงเรียน เป็นต้น
๒. การดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลภายในประเทศ เช่น ระยะเวลาเรียนของนักเรียน การบริหารงาน เวลาทำการสอน วิธีการสอน เป็นต้น
๓. บุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดอนุบาลศึกษาของประเทศ เช่น ครู พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง บริการทางสังคม บริการทางสาธารณสุข เป็นต้น
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุบาลศึกษาภายในประเทศ
๖. แนวโน้มของอนุบาลศึกษาของแต่ละประเทศในอนาคต

มีประเทศสมาชิกส่งแบบสอบถามคืนมา ๒๔ ประเทศ และผลของการสำรวจครั้งนี้ได้เสนอเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดอนุบาลศึกษาของบรรดาประเทศสมาชิกของยูเนสโก ไม่มีการประเมินคุณภาพโรงเรียน หรือความแตกต่างของการจัดอนุบาลศึกษาในแต่ละประเทศแต่อย่างใด

Gaston Mialaret, "World Survey of Pre-School Education," Educational Studies and Documents 19(1976) : 59 - 67.

ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ กรมสามัญศึกษา ได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา^๑ ขึ้น เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษา มีเนื้อหาครอบคลุมลักษณะของโรงเรียน ๔ หมวด คือ หมวดอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ หมวดการบริหารโรงเรียนและการบริการ หมวดการเรียนการสอน และหมวดความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา^๑ นี้ระบุถึงลักษณะที่ดีของโรงเรียนประถมศึกษาในหมวดต่าง ๆ และข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติให้โรงเรียนปฏิบัติตาม ต่อมากรมสามัญศึกษาได้สร้างคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา^๒ ขึ้น โดยสร้างตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษานี้ ประกอบด้วยข้อกระทงในหมวดต่าง ๆ ทั้ง ๔ หมวด รวม ๕๔ ข้อ แต่ละข้อกระทงประกอบด้วยข้อความ ๓ ชนิด คือ เนื้อความของข้อกระทงที่ต้องการประเมิน วิธีการประเมิน และวิธีการให้อันดับคุณภาพซึ่งแบ่งเป็น ๒ ระดับ จากลักษณะที่มีคุณภาพต่ำสุด ไปถึงลักษณะที่มีคุณภาพสูงสุด คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษานี้ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาและการตรวจราชการ เวลาที่เหมาะสมในการประเมินคือ หลังจากโรงเรียนเปิดทำการสอนมาแล้วอย่างน้อย ๓ เดือน ก่อนที่จะนำแบบประเมินออกใช้ กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาไปยังโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ แล้วจึงได้นำแบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาไปประเมิน เพื่อตรวจสอบดูว่าโรงเรียนประถม

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๐ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๐).

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, ๒๕๑๕), หน้า ๑ - ๒.

ศึกษาแต่ละแห่งมีลักษณะและสภาพตามที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ เพียงไร ผลที่ได้จากการประเมินนี้อาจนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง เพิ่มเติม หรือแก้ไขการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น

พวงทอง ไสยวรรณ^๑ (๒๕๑๓) ได้สร้างเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษาขึ้น เป็นแบบรายงานสำหรับสำรวจที่ครอบคลุมลักษณะที่ดีของโรงเรียน ๒ ประการ คือ โปรแกรมการศึกษา (Educational Program) โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน (Pupil Activity Program) ห้องสมุด (Library Service) การแนะแนวในโรงเรียน (Guidance Service) อาคารสถานที่เรียน (School Building & Ground) และการบริหาร (Administration) ประกอบด้วยข้อกระทง ๕๐ ข้อ ใช้ในการประเมินคุณภาพโรงเรียนมัธยมในเขตพระนครและธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ปกติ

กำธร เชื้อเจ้าคน^๒ (๒๕๑๓) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาในการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนของสถานฝึกหัดครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดำเนินงานทั้ง ๓ กลุ่ม คือ อาจารย์ผู้ดำเนินงาน ครูใหญ่ และครูประจำชั้นเด็กเล็ก

^๑ พวงทอง ไสยวรรณ, "การสร้างเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ๒๓ - ๒๖.

^๒ กำธร เชื้อเจ้าคน, "ปัญหาในการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนของสถานศึกษาฝึกหัดครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ๔๖ - ๕๑.

ประสบปัญหาในการดำเนินงานในหมวดปัญหาเดียวกันไม่แตกต่างกัน คือ ผู้ดำเนินงานส่วนใหญ่ประสบปัญหาน้อยในการค้ำอาคารสถานที่ และประสบปัญหาขนาดปานกลาง ในอีก ๒ หมวดปัญหา คือ โครงการสอนและการวัดผล การจัดกิจกรรมและอุปกรณ์ ประกอบกิจกรรม น้ำดื่มและโภชนาการ สุขภาพและอนามัยของเด็กเล็ก การจัดหาและการใช้จ่ายเงิน ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

× ศุภลักษณ์ วสันติวงศ์ (๒๕๑๘) ได้วิจัยเปรียบเทียบการจัดและดำเนินงานระหว่างโรงเรียนอนุบาลของเอกชนกับโรงเรียนอนุบาลของรัฐ เพื่อศึกษาความแตกต่างของการบริหารงานในด้านธุรการและวิชาการระหว่างโรงเรียนอนุบาลของเอกชนกับโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า

- การจัดและดำเนินงานโรงเรียนอนุบาลทั้งหมดแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ คือ มีโรงเรียนที่อยู่ในระดับดี ประมาณร้อยละ ๒๕ ระดับปานกลาง ประมาณ ร้อยละ ๒๕ และระดับที่ยังไม่ดี ประมาณ ร้อยละ ๕๐
- โรงเรียนอนุบาลของเอกชนมีครูประจำชั้นที่ขาดคุณวุฒิทางการศึกษา อนุบาลเป็นจำนวนมาก แต่ทั้งครูโรงเรียนของเอกชนและของรัฐ ต่างก็มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง
- การจัดการเรียนการสอนของเอกชน จัดให้นักเรียนได้เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับทักษะ ทั้งเลขคณิตและภาษามากกว่าของรัฐ ส่วนของรัฐจัดให้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตลอดจนให้เริ่มเรียนวิชาทักษะเบื้องต้นเล็กน้อย ในกลุ่มของโรงเรียนเอกชนมีความแตกต่างกันภายในกลุ่มมาก แต่ของรัฐจัดและดำเนินงานอยู่ในแนวเดียวกัน

°ศุภลักษณ์ วสันติวงศ์, "เปรียบเทียบการจัดและดำเนินงานระหว่างโรงเรียนอนุบาลของเอกชนกับโรงเรียนอนุบาลของรัฐ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๘๓ - ๑๐๒.

พ.ศ. ๒๕๑๗ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ได้ทำการวิจัยเพื่อ
 กำหนดมาตรฐานของโรงเรียนเอกชนสายสามัญศึกษา และอนุปริญญา ทว่าพระราช
 อาณาจักร จำนวน ๒,๖๐๘ โรงเรียน โดยใช้เกณฑ์การสำรวจที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ
 ที่ครอบคลุมลักษณะสำคัญทางการศึกษา ๗ ประการ คือ นักเรียน ครู การเงิน อาคาร-
 สถานที่ การบริหารงาน และโปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า
 มีโรงเรียนเอกชนที่มีระดับมาตรฐานดี ๓๑๕ โรงเรียน หรือร้อยละ ๑๕.๙๐ ระดับมาตรฐาน
 ฐานปานกลาง ๑,๒๕๐ โรงเรียน หรือร้อยละ ๖๔.๓๑ ระดับมาตรฐานพอใช้ ๔๐๑
 โรงเรียน หรือร้อยละ ๑๕.๕๕

จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้นำมาสรุปไว้ในที่นี้ จะเห็นได้ว่า
 มีเครื่องมือประเมินคุณภาพโรงเรียนสามัญศึกษามาแล้วทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยม
 ศึกษา แต่ในระดับอนุปศึกษามีลักษณะพิเศษบางอย่างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนสามัญ
 ศึกษาในระดับอื่น ๆ และเป็นแหล่งความรู้พื้นฐานของนักเรียน จึงน่าจะให้ความสนใจ
 ใส่เป็นพิเศษ ทำให้ผู้วิจัยสนใจสร้างเครื่องมือที่สามารถนำมาประเมินคุณภาพโรงเรียน
 อนุปริญญา และสามารถจำแนกคุณภาพของโรงเรียนได้ เพื่อหาข้อบกพร่องอันเป็นแนวทาง
 ในการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนและยกระดับคุณภาพของการศึกษาให้ดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การ
 วิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
 ๒๕๑๕), หน้า ๑ - ๑๑.